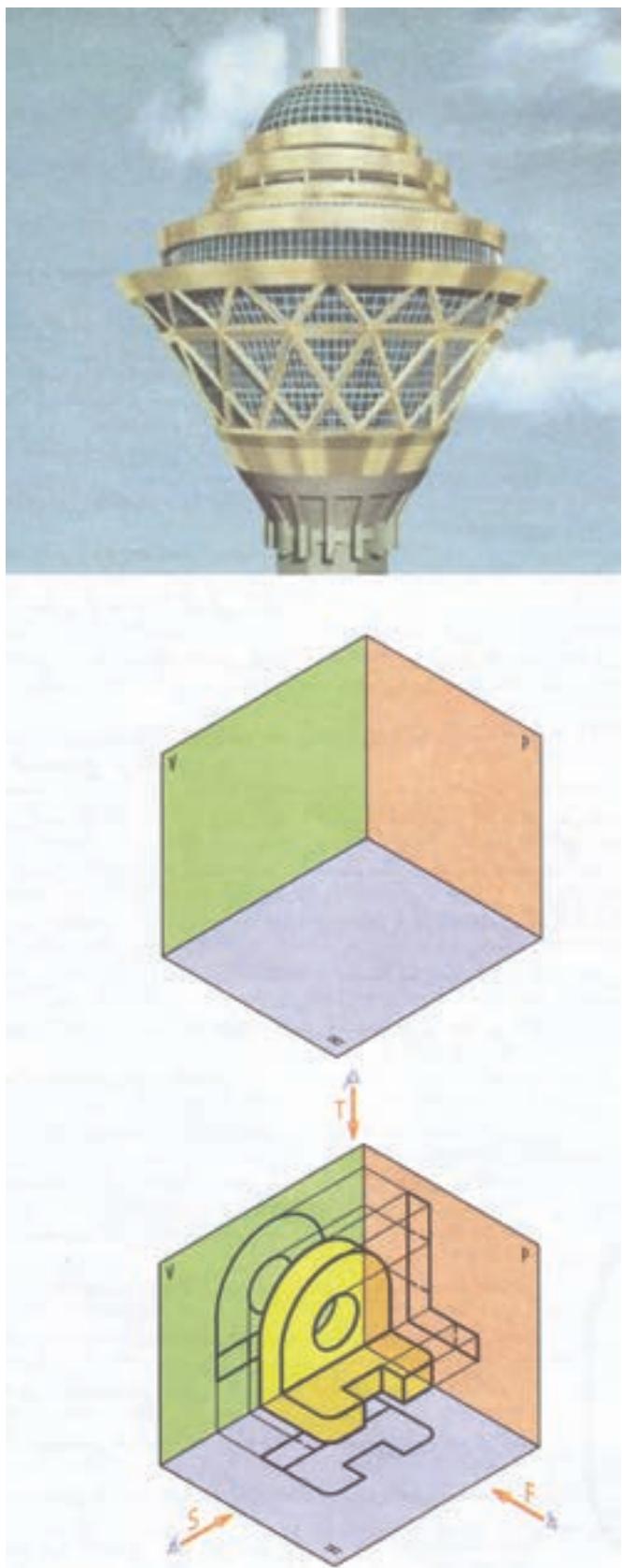


# فصل اول: اصول هندسه تریسیمی



## طراحی جدول بودجه بندي ارزشیابی پیشرفت یادگیری در برنامه درسی فصل اول

عنوان درس یا فصل	هدف ها در قلمرو دانش، مهارت و نگرش محظوظ و فعالیت های یادگیری در شرکت
دروس های پیشنهادی برای ارزشیابی پیشنهادی	<p>کمترین حد مجاز: ۱۶٪   مaksimum: ۲۰٪</p> <p>هدف ها در قلمرو دانش، مهارت و نگرش محظوظ و فعالیت های یادگیری در شرکت</p> <p>دروس های پیشنهادی برای ارزشیابی پیشنهادی</p> <p>آغازی برای تاریخچه هنر سه ترسیمی را بیان کند.</p> <p>۲- مفهوم هنر سه ترسیمی را بیان کند.</p> <p>۳- فرجه های اول تا چهارم را بیان کند.</p> <p>۴- فرجه های اول را بر روی صفحه تسطیح کند.</p> <p>۵- طول بعد و ارتفاع را معرفی کند.</p> <p>۶- فرجه ای را که در نقشه کشی مورد استفاده قرار می گیرد شناخته و بیان کند.</p> <p>۷- آشنایی با اتفاقات صنعتی ISO</p> <p>۸- آشنایی با سازمان ISO</p> <p>۹- در کم مفهوم هنر سه ترسیمی ارزشیابی تکوینی از شناخت صفحات تصویر</p> <p>۱۰- آشنایی با فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p> <p>۱۱- آشنایی با فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p> <p>۱۲- تعیین موقعیت یک نقطه در فضا</p> <p>۱۳- شناخت فرجه اول یا روش مشاهده عملکرد خلاق و نوآوری اروپایی</p> <p>۱۴- مشاهده عملکرد خلاق و نوآوری اروپایی</p> <p>۱۵- شناخت فرجه سوم یا آمریکایی</p> <p>۱۶- شناخت فرجه سوم یا آمریکایی</p> <p>۱۷- شناخت فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p> <p>۱۸- شناخت فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p> <p>۱۹- شناخت فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p> <p>۲۰- شناخت فرجه اول تا چهارم کاربردی مطابق مطالب فصل ارائه شده.</p>
درصد امتیازات	<p>کمترین حد مجاز: ۱۶٪   مaksimum: ۲۰٪</p> <p>هدف ها در قلمرو دانش، مهارت و نگرش محظوظ و فعالیت های یادگیری در شرکت</p> <p>دروس های پیشنهادی برای ارزشیابی پیشنهادی</p> <p>۱- ارائه گزارش های شفاهی</p> <p>۲- ارائه گزارش های</p> <p>۳- ارائه گزارش های</p> <p>۴- ارائه گزارش های</p> <p>۵- ارائه گزارش های</p> <p>۶- ارائه گزارش های</p> <p>۷- ارائه گزارش های</p> <p>۸- ارائه گزارش های</p> <p>۹- ارائه گزارش های</p> <p>۱۰- ارائه گزارش های</p> <p>۱۱- ارائه گزارش های</p> <p>۱۲- ارائه گزارش های</p> <p>۱۳- ارائه گزارش های</p> <p>۱۴- ارائه گزارش های</p> <p>۱۵- ارائه گزارش های</p> <p>۱۶- ارائه گزارش های</p> <p>۱۷- ارائه گزارش های</p> <p>۱۸- ارائه گزارش های</p> <p>۱۹- ارائه گزارش های</p> <p>۲۰- ارائه گزارش های</p>

## **جدول بودجه بندي فرایند اجرای پوئامه درسی مورد نظر بوای فصل اول**

## ادامه جدول بوجهندی ارزشیابی پیشرفت یادگیری در برنامه درسی فصل اول

<b>ارزشیابی مجموعی تا پایان دوره</b>	<b>فرایند ارزشیابی پیشرفت یادگیری در جریان تدریس مجموعی مجهومعی (پیان دوره)</b>	<b>تشخیصی تکونی</b>	<b>فعالیت های مربوط به آمادگی معلم در فعالیت های مربوط به آمادگی فرآینان در فرایند یاددهی - یادگیری یادگیری یادگیری</b>
<b>ارزشیابی مجموعی تا پایان دوره</b>	<b>فرایند ارزشیابی پیشرفت یادگیری در جریان تدریس مجموعی مجهومعی (پیان دوره)</b>	<b>تشخیصی تکونی</b>	<p>فعالیت های مربوط به آمادگی معلم در فعالیت های مربوط به آمادگی فرآینان در فرایند یاددهی - یادگیری یادگیری یادگیری</p> <p>۱- آماده کردن طرح درس ۲- جمع آوری اطلاعات بیشتر در مورد آشنا بوده باشند ۳- باید قدرت تجسم و ایجاد تاریخچه هنر سه ترسیمی از کتاب های دیگر نقشه کشی صنعتی</p> <p>۱- فرآینان باید با صفحات ترسیم پرسش و پاسخ شفاهی جهت تشخیص آمادگی فرآینان جیب تدریس ۲- سوال شفاهی از مطالب درسی جهت ایجاد انگیزه تثیت آموخته ها و ارزشیابی هنرجویان</p> <p>۱- پرسش و پاسخ شفاهی در کنتهای در انتها فصل نمره ای از سوالات پیان دوره</p> <p>۲- سوال شفاهی از مطالعه جهت تقویت و تثیت آموخته ها و ارزشیابی هنرجویان</p> <p>۳- باید قدرت تصویر برداری از جهات وزوایای مختلف را داشته باشند.</p>

## خلاصه فصل (هدف‌های رفتاری)

در این فصل هنرجویان باشد با تاریخچه و تعریف هندسه ترسیمی آشنا شوند و برای تصویرسازی اجسام به تعریف فرجه نیاز دارند و هنرجویان باید به توانمندی تسطیح فرجه‌ها برسند و همچنین به ضرورت وجود مختصات در تعیین موقعیت اجسام پی ببرند و موقعیت هر نقطه در فضای را با طول و بعد ارتفاع مشخص نمایند.

### دانسته‌های قبلی:

هنرجویان در رسم فنی با تصویرسازی اجسام (در فرجه اول) روی صفحه تصویر افقی، صفحه تصویر روبرو هم چنین صفحه تصویر جانبی آشناست و در تجسم اجسام و دوران جسم در ذهن و تصویر برداری از زوایای مختلف توانمند است.

پیام نگرشی	پیام مهارتی	پیام دانشی
<p>هنرجو باید:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>۱- در تعیین موقعیت هر نقطه ضرورت مبدأ مختصات و محورهای مختصات را بداند.</li> <li>۲- هنرجو باید در نقشه کشی اجسام و نقشه خوانی ابتدا فرجه تصویرسازی را مشخص نماید.</li> </ul>	<p>هنرجو باید:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>۱- فرجه‌ها را روی صفحه تسطیح نماید.</li> <li>۲- محورهای مختصات را مشخص نماید.</li> <li>۳- موقعیت یک نقطه در فضای را با طول و بعد ارتفاع تعیین نماید.</li> </ul>	<p>هنرجو باید:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>۱- تاریخچه هندسه ترسیمی را بداند.</li> <li>۲- فرجه‌های اول، دوم، سوم و چهارم را بداند.</li> <li>۳- تفاوت فرجه و نوع تصویر برداری را بداند.</li> <li>۴- فرجه‌های مورد استفاده در نقشه کشی را بداند.</li> </ul>

## ۱-۱ تاریخچه هندسه ترسیمی

هدف (خلاصه): هنرجویان با تاریخچه پیدایش هندسه ترسیمی و روند تکاملی آن در گذر زمان آشنا شود.

### هدف‌های رفتاری (پیام‌ها)

پیام نگرشی	پیام دانشی
<p>هنرجویان باید در ک کند:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>۱- زبان تصویری جهت ارتباط بین افراد بسیار گویا تر، جامع تر و سریع تر از ارتباط نوشتاری و گفتاری است.</li> <li>۲- جامعه جهانی جهت دست یابی اطلاعات فنی قطعات و دانش فنی به یک زبان مشترک، که همان ترسیم فنی قطعات صنعتی است، با قواعد لازم می‌باشد.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>۱- هنرجویان باید روند تدریجی و تکامل هندسه ترسیمی را بداند.</li> <li>۲- افراد و دانشمندان تأثیر گذار در این رشته را بشناسند.</li> <li>۳- به وجود سازمان بین‌المللی استاندارد یا ISO و هدف اصلی تشکیل آن آشنا باشد.</li> </ul>

## واژه ها و اصطلاحات مهم درسی جهت تأکید در کلاس

- ۱- شکل های سه بعدی (احجام)
- ۲- شکل های دو بعدی (شکل هندسی)
- ۳- هندسه ترسیمی
- ۴- انقلاب صنعتی
- ۵- گاسپارد موئز
- ۶- سازمان بین المللی استاندارد ایزو (ISO)

### فعالیت های پیشنهادی :

هدف: ایجاد انگیزه برای شروع تدریس بر اساس آموخته های قبلی:

فعالیت مقدماتی یا روش های ایجاد انگیزه برای شروع درس را می توان با طرح سوالاتی به شرح ذیل آغاز کرد:

- ۱- آیا می توانید یک قطعه سنگ را از طبیعت بردارید و طوری آن را توصیف نمایید که دوست شما بدون دیدن آن سنگ، بتواند آن را تجسم نماید؟
  - ۲- آیا می توانید قیافه دوست خود را برای پدرتان چنان توصیف نمایید که پدر تان در میان هنرجویان یک مدرسه، دوست شما را تشخیص دهد؟
  - ۳- آیا می توانید یک تابلوی زیبا از یک منظره را طوری توصیف نمایید که دوستانتان دقیقاً همان منظره را توصیف نمایند.
- جواب تمام سوالات فوق منفی است، زیرا قدرت بیان و نوشتاری جهت توصیف یک شی کافی نیست بنابراین می توانید نتیجه بگیرید: «یک تصویر بسیار گویا تراز دهها صفحه متن نوشتاری جهت توصیف یک شی است»
- به طور کلی می توان نتیجه گرفت بهترین روش جهت نشان دادن ویژگی های یک جسم تصویرسازی آن است.
- با توجه به گردن کار در جریان تدریس فرآیند ارزشیابی تکوینی را می توان با طرح سوالات زیرگیری نمود.

### فعالیت های پیشنهادی :

- ۱- آقای حسنی لطفاً شکل های هندسی معین دو بعدی را تعریف نموده و چند مثال بزنید.
- ۲- آقای حسینی لطفاً اجسام سه بعدی (احجام) را تعریف نموده و چند مثال بزنید.
- ۳- چه کسی تعریف نقطه را می داند .
- ۴- چه کسی تعریف خط را می داند .

### فعالیت های پیشنهادی ۲ :

سوال: آیا می دانید زبان محاوره ای مانند فارسی ، انگلیسی یا عربی چه کاربردی دارند؟

جواب: زبان محاوره ای جهت ارتباط ذهنی بین افراد به کار می رود . بنابراین لازم است قوانین و قواعدی بین افراد ایجاد شود که هر صورت و صدایی در ذهن افراد مفهوم مشترکی ایجاد کند.

نتیجه: رسم فنی و هندسه ترسیمی هم مانند زبان قواعدی است که در جامعه بین المللی به رسمیت شناخته شده است و در ایجاد ارتباط ذهنی افراد نسبت به اطلاعات فنی قطعات مفاهیم مشترک ایجاد نماید.

## ۱-۲ مفهوم هندسه ترسیمی

هدف: هنرجو باید با تعریف هندسه ترسیمی آشنا شود.

پیام مهارتی	پیام دانشی
هنرجویان باید بتواند از یک جسم فضایی سه بعدی تصاویر دو بعدی و روی صفحه تصویر روبرو V و روی صفحه تصویر افقی H را نمایش دهد.	۱- هنرجویان باید وضعیت قرار گرفتن یک صفحه تصویر افقی یا H را در فضا بداند. ۲- هنرجو باید وضعیت قرار گرفتن یک صفحه تصویر روبرو یا V را در فضا بداند.

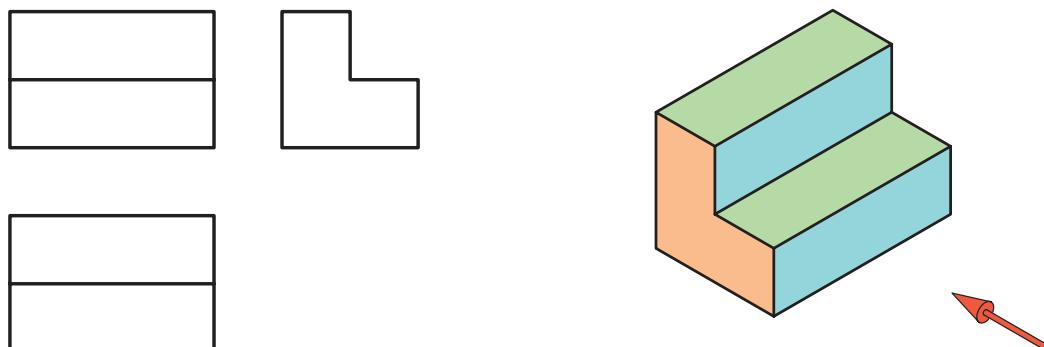
### واژه ها و اصطلاحات مهم و ضروری :

- ۱- صفحه تصویر افقی ، صفحه تصویر H و صفحه تصویر دید از بالا
- ۲- صفحه تصویر روبرو ، صفحه تصویر V و صفحه تصویر قائم
- ۳- شکل های دو بعدی
- ۴- شکل های سه بعدی

### پیش دانسته ها و رفتار های ورودی مورد انتظار فراگیران :

#### فعالیت های پیشنهادی :

هنرجویان در نقشه کشی ۱، اجسام فضایی را در روی صفحه تصویر روبرو و صفحه تصویر افقی و صفحه تصویر جانبی به صورت دو بعدی ترسیم می نمودند که یاد آوری آن به درک مفاهیم درس کمک می نماید .  
به طور مثال : با ترسیم یک شکل سه بعدی روی تخته سیاه، مانند شکل زیر ، از هنرجویان ترسیم نمادهای مختلف آن را در خواست نماید.



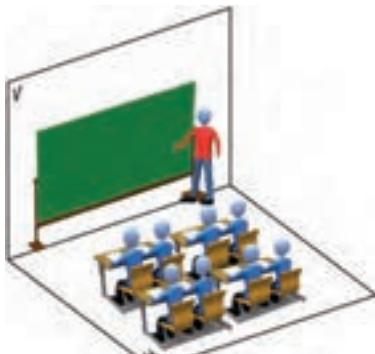
شکل ۱-۲

شکل ۱-۱

### امکانات و تجهیزات و مواد آموزشی پیشنهادی :

#### فعالیت پیشنهادی :

از فضای کلاس و امکانات داخل کلاس می تواند جهت کاربردی و عملیاتی کردن مطالب درس استفاده نمود. از هنرجویان می توانید بخواهید که فضای کلاس را در نظر بگیرند و صفحه تصویر روبرو رو V و صفحه تصویر افقی H آن را نشان دهند.



شکل ۱-۳

صفحه تصویر عمودی ، دیواری که به آن تخته سیاه نصب شده است  
صفحه تصویر افقی ، سطح یا کف کلاس

### ۱-۳ صفحات تصویر و فرجه‌ها

هدف کلی: هنرجو به کمک دو صفحه عمودی و افقی باید بتواند انواع فرجه‌ها را بازد و نام هر یک از آن‌ها را بداند.

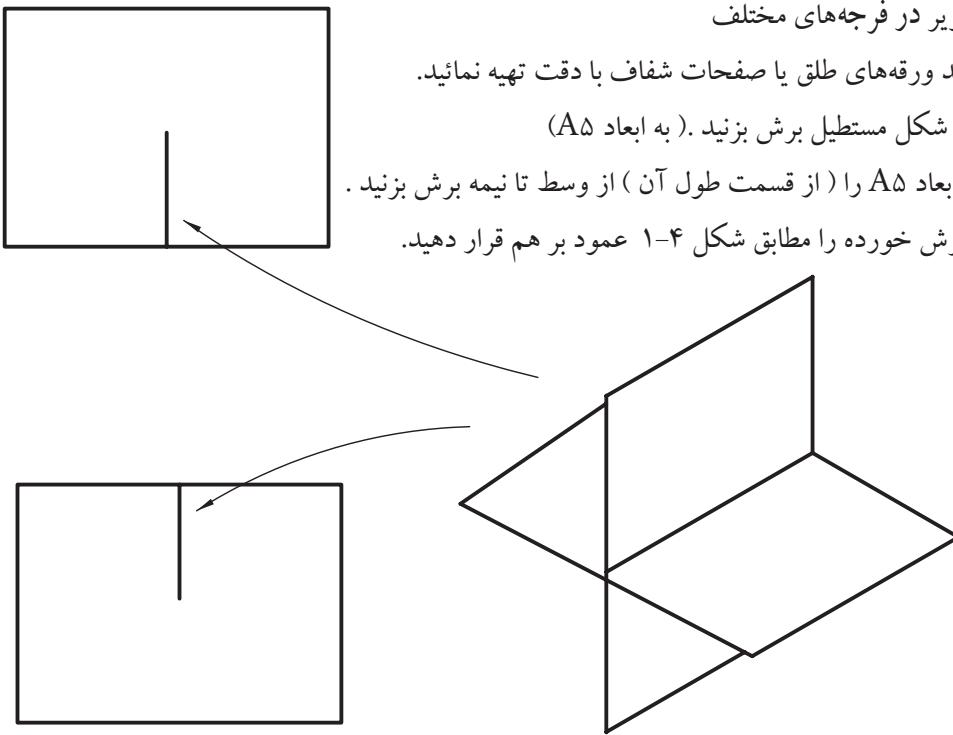
پیام نگرشی	پیام مهارتی	پیام دانشی
به ازای شرایط و موفقیت مکانی خاص در ترسیم فنی از روش فرجه اول (روش اروپایی) یا روش فرجه سوم (روش آمریکایی) استفاده کند.	۱- هنرجو باید بتواند تصاویر یک جسم را به روش فرجه اول یا فرجه سوم ترسیم نماید. ۲- هنرجو باید بتواند از روی تصاویر فرجه اول یا فرجه سوم، قطعه را تجسم نماید.	۱- هنرجو چهار فرجه رسم فنی قطعه را از هم تفکیک نماید. ۲- تعریف و کاربرد خط زمین را بداند.

### امکانات و تجهیزات ، رسانه‌ها و مواد آموزشی پیشنهادی :

#### فعالیت پیشنهادی :

ساختن صفحات تصویر در فرجه‌های مختلف

- ۱- هنرجویان می‌توانند ورقه‌های طلق یا صفحات شفاف با دقت تهیه نمایند.
- ۲- دو قطعه طلق را به شکل مستطیل برش بزنید . (به ابعاد A5)
- ۳- ورقه‌های طلق به ابعاد A5 را (از قسمت طول آن ) از وسط تا نیمه برش بزنید .
- ۴- هر دو ورق طلق برش خورده را مطابق شکل ۱-۴ عمود بر هم قرار دهید.



شکل ۱-۴

حال می توانید صفحه تصویر روبه رو و صفحه تصویر افقی مطابق شکل ۱-۴ را برای فرجه اول ، فرجه دوم ، فرجه سوم و فرجه چهارم نمایش دهید.

۵- با چسباندن یک ورقه طلق شفاف تحت عنوان صفحه جانبی P ( مطابق شکل ۱-۹ ) می توانید برای هر فرجه صفحه تصویر روبه رو ، صفحه تصویر جانبی و صفحه تصویر افقی را به نمایش گذارید.

## ۱-۴ تسطیح صفحات تصویر

هدف کلی : هنرجویان با تسطیح صفحات تصویر آشنا شود.

پیام نگرشی	پیام مهارتی	پیام دانشی
۱- برای مشخص کردن ویژگی های یک قطعه حداقل دو نما از جسم روی صفحات تصویر لازم است ۲- مهم ترین صفحات تصویر برای نمایش یک جسم ، صفحه تصویر روبه رو (عمودی) و صفحه تصویر افقی است.	در هر فرجه ، بتواند صفحه تصویر مورد نظر را دوران داده و هر دو تصویر را در کنار هم قرار دهد.	هنرجو باید: ۱- در هر فرجه ( اول ، دوم ، سوم و چهارم ) موقعیت و وضعیت صفحات تصویر عمودی و افقی را نسبت به جسم بداند. ۲- خط زمین در هر فرجه را تعیین نماید. ۳- در هر فرجه صفحه تصویر مورد نظر و جهت دوران $90^{\circ}$ درجه را تشخیص دهد.

روش یاددهی - یادگیری مورد نظر با توجه به ماهیت درس :

### فعالیت پیشنهادی :

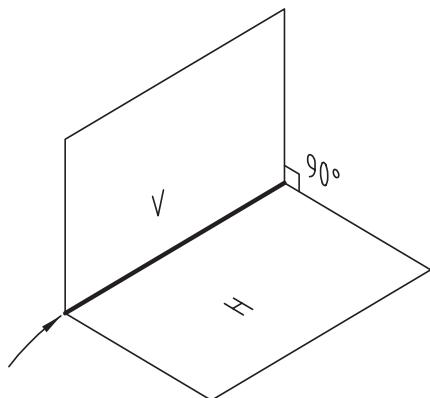
- ۱- یک جلد کتاب درسی را به هنرجویان نشان دهید.
- ۲- کتاب را باز کنید به طوری که صفحه سمت چپ و صفحه سمت راست کتاب زاویه  $90^{\circ}$  درجه بسازد.
- ۳- مطابق فرجه اول ( مانند شکل ۱-۵ ) در مقابل هنرجویان قرار دهید .
- ۴- حال از هنرجویان بخواهید به فرض این که صفحات تصویر مربوط به فرجه اول باشند ، آیا می توان صفحه تصویر افقی و صفحه تصویر روبه رو را نشان داد ؟
- ۵- آیا می توان خط زمین را در این فرجه نشان داد ؟
- ۶- برای تسطیح این فرجه ، کدام صفحه تصویر باید دوران کند ؟
- ۷- زاویه دوران آن صفحه تصویر چه قدر است ؟

**جواب :** سوال اول از شکل کتاب مشخص می شود .

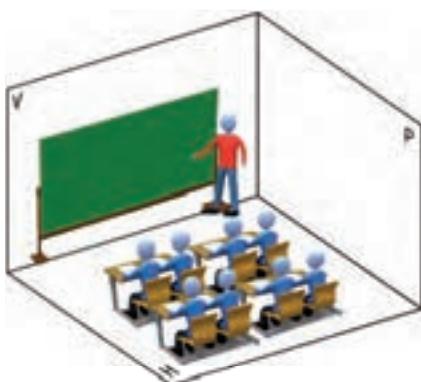
جواب سوال ۵: خط زمین همان فصل مشترک کتاب است.

جواب سوال ۶: در تمام فرجه ها ، صفحه تصویر افقی باید دوران کند.

جواب سوال ۷: زاویه دوران جهت تسطیح باید  $90^{\circ}$  درجه باشد.



شکل ۱-۵



شکل ۱-۶

**هدف :** عملیاتی و کاربردی کردن مطالب درسی

۱- فضای کلاس را مطابق شکل در نظر بگیرید.

۲- از هنرجویان بخواهید فضای کلاس و دیوارهای آن را فرجه اول فرض نمائید.

۳- از هنرجویان بخواهید صفحات تصویر رو به رو ، صفحه تصویر افقی و صفحه تصویر جانبی را مشخص کنند. ( مطابق شکل )

۴- حال جهت تسطیح صفحات تصویر ، از هنرجویان بخواهید

توضیح دهنده کدام صفحه تصویر ثابت می ماند.

**جواب :** « صفحه تصویر عمودی »

۵- کدام صفحه تصویر باید دوران کند ؟

**جواب :** صفحه تصویر افقی و صفحه تصویر جانبی

۶- محور دوران صفحات تصویر کدام است ؟

**جواب :** محور  $x$  و فصل مشترک صفحه تصویر جانبی و صفحه رو به رو

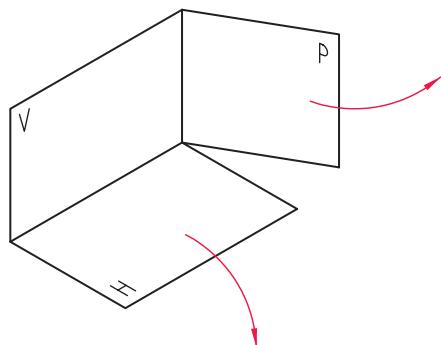
۷- بر محور بعد چه حادث می شود ؟ **جواب :** در راستای محور بعد

این محور را به دو قسمت تقسیم می کنیم تا به مبدأ مختصات برسد

یعنی دو محور بعد خواهیم داشت.

۸- با دوران صفحه جانبی حول فصل مشترک صفحات

جانبی و افقی به اندازه  $90^{\circ}$  درجه با دوران صفحه تصویر افقی حول خط زمین به اندازه  $90^{\circ}$  درجه تا اینکه هر سه صفحه در



شکل ۱-۷

یک سطح عمودی کنار هم قرار بگیرند.

۹- به این عمل «تسطیح صفحات تصویری» گفته می شود.

## ۱-۵ طول، بعد و ارتفاع

هدف کلی : هنرجو باید بتواند موقعیت هر نقطه در فضا را با ۳ مختصه ، طول، بعد، ارتفاع تعیین کند.

پیام نگرشی	پیام مهارتی	پیام دانشی
هنرجو باید به این نکته واقف باشد. که تعیین موقعیت هر جسمی در فضا به موارد ذیل نیاز دارد:. ۱- تعیین نوع مختصات ۲- تعیین مبدأ مختصات ۳- دانستن فاصله جسم از محورهای مختصات، یعنی طول، بعد و ارتفاع	۱- هنرجو باید بتواند محورهای مختصات را برای کلاس خود تعیین نماید. ۲- هم چنین برای تعیین موقعیت لامپ کلاس، مختصات طول، بعد و ارتفاع را به طور تقریبی بیان نماید.	موقعیت کشته ها در دریاها و هوایما و افراد در کوه ها و جنگل ها توسط GPS با تعیین مختصات و فاصله جسم تا مبدأ مختصات مشخص می شود.

### تعريف واژه ها و اصطلاحات مهم درس :

برای تأکید لازم است موارد ذیل به دقت توضیح داده شود .

۱- طول      ۲- بعد      ۳- ارتفاع

### توصیه به مدرس محترم:

- ۱- جهت ارتباط بهتر مطالب با ذهن هنرجویان، مختصات هر نقطه به کمک طول، بعد و ارتفاع مشخص شود .
- ۲- جهت آموزش بهتر و راحت تر توصیه می گردد پارامترهای ریاضی جهت طول، بعد، ارتفاع از پارامترهای ذیل استفاده شود.

$x$  : طول       $e$  : بعد       $h$  : ارتفاع

### فعالیت های پیشنهادی :

هدف : ایجاد انگیزه برای درک اهمیت دادن به مبدأ مختصات و توسعه تفکر در هنرجویان:  
از هنرجویان سوال شود ؟ فاصله شهر قم چقدر است ؟

اگر کلاس در تهران باشد هنرجویان بدون تأمل جواب می دهند : ۱۲۰ کیلومتر یا ۱۳۰ کیلومتر  
بعد از چند بار تأکید بر غلط بودن جواب ها می توان ادامه داد :

هنرجویان عزیز باید بدانید هر کس از فاصله شهر یا روستایی سوال نمود باید شنونده ابتدا از مبدأ مختصات آن مطلع شود یعنی هنرجو باید سوال کند ، فاصله شهر قم از کجا باید سنجیده شود . فاصله شهر قم از تهران یا فاصله قم از اصفهان باید تعیین شود.

در این صورت هنرجویان به موضوع مبدأ مختصات و اهمیت آن پی می‌برند.

### فعالیت‌های پیشنهادی :

هدف : جهت بیان ضرورت و اهمیت محور ها ، مختصات و طول ، بعد و ارتفاع هر جسم در فضا .

۱- از هنرجویان بخواهید برای کلاس محور های مختصات  $x, e, h$  را مشخص نمایند

۲- با توجه به موقعیت لامپ کلاس که از سقف آویزان شده است هنرجویان مختصات طول ، بعد و ارتفاع را بحسب متر به طور تقریبی به دست آورند.

۳- با توجه به جواب های به دست آمده می‌توان با بحث و گفت و گوین هنرجویان دقیق ترین مختصات را برای لامپ کلاس به دست آورد.(M مختصات لامپ )

$$M \begin{cases} x = x \\ y = e \\ z = h \end{cases}$$

### فعالیت‌های پیشنهادی :

هدف : کاربردی یا عملیاتی کردن آشنایی با محور های مختصات و طول ، بعد و ارتفاع .

۱- از یک هنرجو بخواهید از کلاس بیرون برود.

۲- شیء خاصی مانند یک کتاب را در میز مخفی نمائید.

۳- از بقیه هنرجویان بخواهید به کمک یکدیگر برای کتاب مخفی شده طول ، بعد و ارتفاع آن را بحسب محور  $x, e, h$  بیان نمایند.

$$M \begin{cases} x = 2 \\ e = 3/5 \\ h = 1 \end{cases}$$

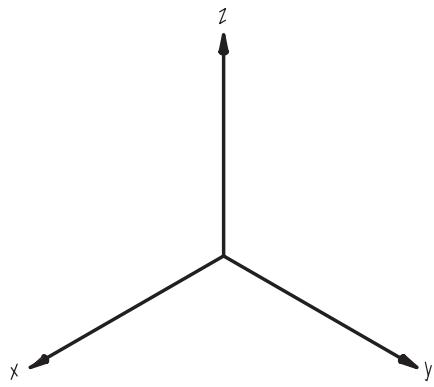
۴- طول و بعد و ارتفاع صحیح کتاب را روی تخته کلاس بنویسید ، برای مثال (M مختصات کتاب)

۵- از هنرجو بخواهید وارد کلاس شود و با استفاده از مختصات ارائه شده روی تخته کلاس کتاب مخفی شده را پیدا نماید.

### پرسش پیشنهادی ۱ :

۱- آیا محور های  $x, y, z$  را در روی محور مختصات می‌توان به دل خواه انتخاب گردد؟

**جواب :** خیر، زیرا تابع قاعدةٰ خاصی است (محورهای مختصات راستگرد)



شکل ۱-۸

۱- سه محور مختصات رارسم کنید

۲- محور Z را به دل خواه در نظر بگیرید

۳- اگر ناظر در راستای محور Z بایستد و رو به صفحه XY قرار گیرد

۴- دست راست او محور X و دست چپ او محور Y نام‌گذاری می‌شود.

### پرسش پیشنهادی ۲ :

۱- انواع دستگاه های مختصات را نام ببرید .

د: استوانه ای

ج: کروی

ب: قطبی

الف: کاتزین

### پرسش پیشنهادی ۳ :

- ۱- اگر فردی در کوه یا در جنگل و دریا گم شود چگونه GPS می‌تواند به یافتن او کمک کند؟
- ۲- متن عملکرد و توضیحات GPS را بنویسید.

### سامانه موقعیت یاب جهانی

از ویکی پدیا ، دانش نامه آزاد

**جی پی اس (GPS Global Positioning System)** سیستم موقعیت یاب جهانی منظومه‌ای از ۲۴ ماهواره است که زمین را دور می‌زند و در هر مدار ۴ ماهواره قرار دارد و توسط وزارت دفاع ایالات متحده پشتیبانی می‌شود. راکت‌های کوچکی نیز ماهواره‌های را در مسیر صحیح نگاه می‌دارد. به این ماهواره نوشتار (NAVSTAR) نیز گفته می‌شود. جهت شناسایی موقعیت جغرافیایی آن‌ها بین ۱۰۰ متر امکان پذیر می‌سازد. این ماهواره‌ها از محاسبات ریاضی ساده‌ای برای پخش اطلاعات استفاده می‌کنند که به عنوان طول و عرض و ارتفاع جغرافیایی، توسط گیرنده‌های زمین ترجمه شده‌اند. جی پی اس در تمام شرایط به صورت ۲۴ ساعتی در شبانه روز و در تمام دنیا قابل استفاده است، و هیچ گونه بهایی بابت این خدمات اخذ نمی‌شود. ماهواره‌های جی پی اس، هر روز ۲ بار در یک مدار دور زمین می‌گردند و سیگنال‌های حاوی اطلاعات را به زمین می‌فرستند.

### تاریخچه :

اولین ماهواره جی پی اس در سال ۱۹۷۸ با موفقیت به فضا پرتاب شد. هدف اصلی و اولیه از طراحی جی پی اس، اهداف نظامی بوده، اما از سال ۱۹۸۰ به بعد برای استفاده‌های غیر نظامی نیز در دسترس قرار گرفت. در سال ۱۹۹۴ تمامی ۲۴ ماهواره در مدار زمین قرار گرفتند.

### کاربردهای کاربردی :

دستگاه جی پی اس یک رایانه کوچک است که جهت انجام امور خاصی برنامه‌ریزی شده است. بنابراین این رایانه با داشتن مختصات شما می‌تواند کارهای دیگری هم انجام بدهد. مثلاً می‌تواند زمان طلوع و غروب خورشید را در موقعیت شما بگوید. همچنان طلوع و غروب ماه . شاید خیلی جالب باشد ولی جی پی اس می‌تواند زمان باقی مانده برای رسیدن به مقصد مورد نظر را با توجه به سرعت شما محاسبه کند. همچنین میانگین سرعت شما؛ بیشترین سرعت، میانگین سر بالایی و سرازیری مسیر، سرعت عمودی موقعیت منطقه از نظر شکار و ماهیگیری و شکار در هر نقطه از جهان محاسبه مساحت یک نقطه ناشناخته و برگرداندن شما از مسیر آمده را نیز می‌تواند انجام دهد.

### کاربردهای تخصصی

- نقشه برداری
- پروژه‌های عمرانی
- کوهنوردی
- کایت سواری
- سفر در مناطق ناشناخته
- کنترل ترافیک
- قایق رانی
- کشتی رانی
- عملیات نجات هنگام وقوع سیل و زلزله

## فعالیت‌های پیشنهادی :

هدف : روش یاد دهی - یادگیری از طریق حل مسئله ( تعیین موقعیت نقطه A با مختصات ارائه شده ):

موقعیت نقطه A را در فضای مختصات ارائه شده تعیین نمائی  
 $A \begin{cases} x = 2 \\ y = 3 \\ z = 4 \end{cases}$  واحد اعلام شده بر حسب cm فرض شود )

**گام اول :** رسم محور مختصات راستگرد

**گام دوم :** اندازه گذاری محورها بر حسب cm

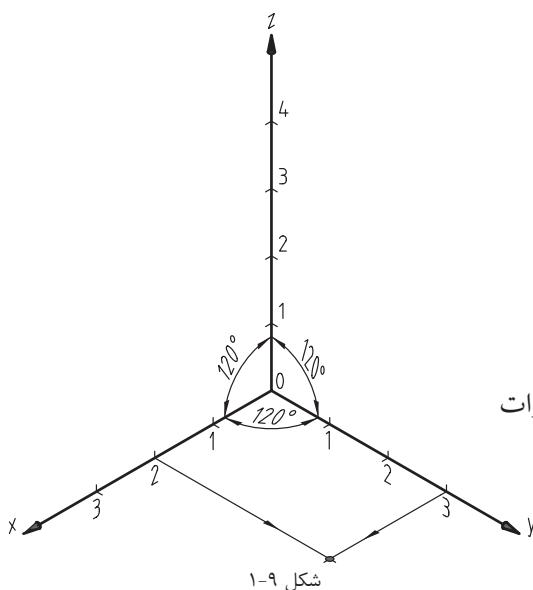
**گام سوم :** دو واحد روی محور x انتخاب می‌نماییم و خطی را

به موازات محور y رسم می‌کنیم

**گام چهارم :** سه واحد روی محور y جدا می‌کنیم و آنجا به موازات

محور x خطی رسم می‌کنیم تا خط قبلی گام سوم قطع کندتا

نقطه a بدست آید.



**گام پنجم :** چهار واحد روی محور z جدا می‌کنیم سپس دو خط به موازات محور x و y رسم می‌کنیم .

**گام ششم :** از محور X در فاصله  $x=2$  واز محور y از فاصله  $y=3$  خطوطی را به موازات محور z رسم می‌نماییم تا نقاط  $a'$  و  $a''$  به دست آید .

**گام هفتم :** از نقطه a به موازات محور z خطی رسم می‌کنیم .

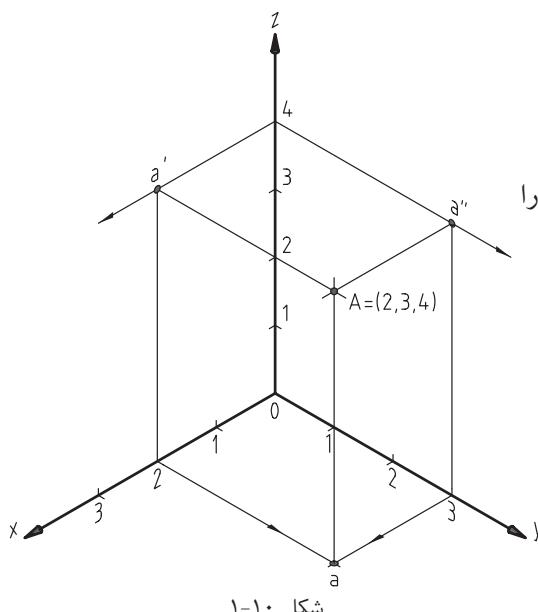
از نقطه  $a'$  به موازات محور y خطی رسم می‌کنیم .

از نقطه  $a''$  به موازات محور x خطی رسم می‌کنیم .

**گام هشتم :** سه خط رسم شده در گام هفتم در یک نقطه هم‌دیگر را

قطع می‌نمایند. این نقطه همان موقعیت نقطه فضایی A

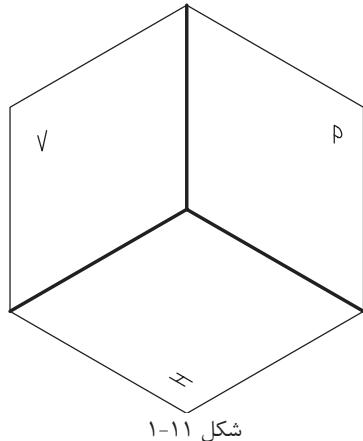
محسوب می‌شود.



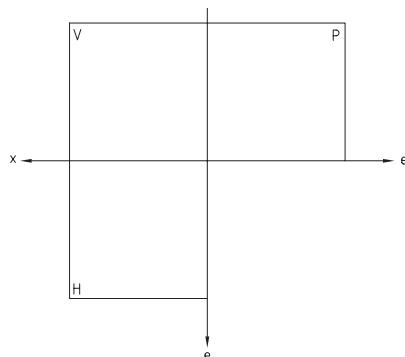
## ۱-۶ فرجه‌های مورد استفاده در رسم فنی

هدف : آشنا شدن هنرجویان با روش‌های تصویر برداری متداول در دنیا

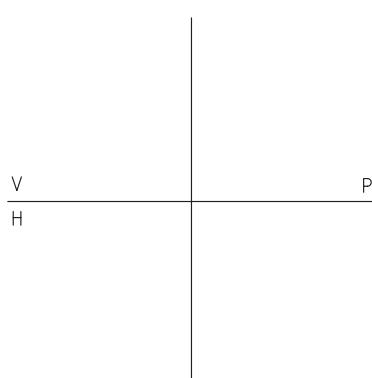
پیام نگرشی	پیام مهارتی	پیام دانشی
هنرجو کشورهایی که با فرجه اول کار می کند با کشورهایی که با فرجه سوم تصویر برداری می کند تفکیک نماید.	۱- هنرجو بتواند موقعیت صفحه تصویر v و صفحه تصویر H و صفحه تصویر P را در فرجه اول کنار هم ترسیم نماید. ۲- هنرجو بتواند موقعیت صفحه تصویر v و صفحه تصویر H و صفحه تصویر P را در فرجه سوم کنار هم ترسیم نماید.	۱- هنرجو بداند فقط فرجه های اول و سوم در تصویر برداری مورد استفاده واقع می شود ۲- هنرجو با موقعیت صفحات تصویر در فرجه اول و تسطیح آن آشنا شود. ۳- هنرجو با موقعیت صفحات تصویر در فرجه سوم و تسطیح آن آشنا شود.



شکل ۱-۱۱



شکل ۱-۱۲



شکل ۱-۱۳

## تعريف واژه ها - اصطلاحات مهم درس

- مفهوم ارتفاع مثبت و جایگاه آن

- مفهوم ارتفاع منفی و جایگاه آن

- مفهوم بعد مثبت و جایگاه آن

- مفهوم بعد منفی و جایگاه آن

### فعالیت های پیشنهادی :

هدف : ساخت فرجه اول و تسطیح آن

۱- به کمک سه ورق شفاف ترانسپارنت و مقداری چسب نواری از هنرجویان می توان انتظار داشت که بتوانند فرجه اول را بازنده (شکل ۱-۱۱).

۲- اگر چسب نواری بین صفحه تصویر جانبی p و صفحه تصویرافقی H را برداریم و هر سه صفحه تصویر را کنار یکدیگر قرار دهیم (در صفحه قائم) نتیجه به دست آمده تسطیح خواهد بود (شکل ۱-۱۲).

۳- فصل مشترک صفحات را در روی تخته ترسیم و حروف مربوط به صفحات را روی آن می نویسیم.